

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ

проекту наказу Міністерства соціальної політики України „Про затвердження Вимог безпеки та захисту здоров'я під час використання виробничого обладнання працівниками”

І. Визначення проблеми

Проблема, яку передбачається розв'язати шляхом державного регулювання:

Проблема, яку передбачається розв'язати шляхом державного регулювання, полягає у необхідності імплементації положень Директиви 2009/104/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 16 вересня 2009 року стосовно мінімальних вимог безпеки та захисту здоров'я під час використання виробничого обладнання працівниками.

Також опрацювання Вимог безпеки та захисту здоров'я під час використання виробничого обладнання працівниками пов'язано з тим, що за останні роки спостерігається негативна тенденція щодо підвищення рівня травматизму, так за статистичною звітністю Держпраці кількість травмованих в галузях у 2015 році складає 4428 працівників, у 2016 році 4260, з них смертельно травмовано у 2015 році 375 працівників, у 2016 році 400.

Наближення нормативно – правових актів з охорони праці у відповідність до міжнародно-правових зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, передбачених Угодою про асоціацію, та до права ЄС.

Причини виникнення проблеми:

В Україні відсутній комплексний нормативно-правовий акт, який регулював би безпеку та захист здоров'я працівників під час використання виробничого обладнання.

Підтвердження важливості проблеми:

Державна політика в галузі охорони праці спрямована на створення належних, безпечних і здорових умов праці, запобігання нещасним випадкам та професійним захворюванням. Отже, регулювання відносин у цій сфері належить безпосередньо до компетенції відповідних органів держави.

Показники інсування та масштабу проблеми

Назва показника	Одиниця виміру	Значення	Джерело даних
Розмір надходжень до державного та місцевих бюджетів і державних цільових фондів, пов'язаних з дією акта, – не прогнозується;	00	00	Держстат

Основні групи (підгрупи), на які проблема справляє вплив:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Держава	+	-
Громадяни	+	-
Суб'єкти господарювання	+	-
у тому числі суб'єкти малого підприємництва	+	-

Обґрунтування неможливості вирішення проблеми за допомогою ринкових механізмів:

Визначена проблема не може бути розв'язана за допомогою ринкових механізмів, оскільки пов'язана безпосередньо з охороною життя та здоров'я працівників, тому потребує вирішення шляхом державного регулювання. Положення, викладені в проекті наказу, мають загальнообов'язковий характер і не можуть затверджуватися локальними актами суб'єктів господарювання.

Обґрунтування неможливості вирішення проблеми за допомогою діючих регуляторних актів:

В Україні відсутній комплексний нормативно-правовий акт, який регулював би безпечно використання виробничого обладнання.

II. Цілі державного регулювання

Цілі державного регулювання, безпосередньо пов'язані з розв'язанням проблеми:

Основними цілями його прийняття є врегулювання відносин у сфері охорони праці під час використання виробничого обладнання працівниками шляхом запровадження заходів щодо сприяння поліпшенню охорони праці, а також запобіганню нещасним випадкам і травматизму, що виникають внаслідок професійної діяльності.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Визначення альтернативних способів

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1	У разі залишення ситуації без змін досягнення визначених цілей неможливе. Чинні на цей час в Україні технічні регламенти, які встановлюють вимоги до конструкцій і виготовлення виробничого обладнання та нормативно-правові акти, які встановлюють вимоги безпеки та захисту здоров'я під час використання виробничого обладнання, не в повній мірі відповідають вимогам

	законодавства ЄС. Значна кількість нормативно-правових актів істотно ускладнює роботу органів державного нагляду за охороною праці в частині забезпечення безпеки та охорони праці та негативно позначається на діяльності суб'єктів господарювання щодо безпечного використання виробничого обладнання. До того ж, в Україні відсутній комплексний нормативно-правовий акт, який регулював би безпечне використання виробничого обладнання.
Альтернатива 2	Прийняття цього регуляторного акта дозволить врегулювати відносини у сфері охорони праці під час використання виробничого обладнання, що в повній мірі відповідає вимогам законодавства ЄС. Прийняття акта сприятиме зниженню виробничого травматизму та професійної захворюваності під час використання виробничого обладнання працівниками при здійсненні господарської діяльності суб'єктами господарювання. Економічна ефективність полягатиме у зменшенні витрат, пов'язаних з відшкодуванням шкоди, обумовленої зазначеними причинами.
Альтернатива 3	Не передбачено

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Відсутні.	Витрати на компенсації, що виплачуються державою на відшкодування шкоди у разі ушкодження здоров'я працівників або у разі їх смерті.
Альтернатива 2	зменшення витрат на розслідування нещасних	Зниження витрат в зв'язку зі зниженням травматизму.

	випадків; - виплати по лікарняним листкам за період хвороби після травми; - відшкодування шкоди у разі стійкої втрати працездатності або у разі смерті працівника; - зменшення витрат на медичне обслуговування в лікарні після травмування; - зменшення витрат на реабілітацію осіб, які отримують травми; - зменшення пенсійних виплат через отримання інвалідності. Удосконалення нормативно-правової бази. Розвиток інтеграційних процесів і створення передумов для набуття Україною статусу асоційованого члена ЄС.	Витрати на компенсації, що виплачуються державою на відшкодування шкоди у разі ушкодження здоров'я працівників або у разі їх смерті. Так протягом 2016 року травмувалося 4428 осіб у тому числі 400 смертельно.
Альтернатива 3	Не передбачено	Не передбачено

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Відсутні.	Витрати, на відновлення працездатності та здоров'я, спричиненими нещасними випадками та професійними захворюваннями, фізичні страждання через отримання травм. Втрата близьких та рідних
Альтернатива 2	Підвищення рівня безпеки праці та здоров'я громадян; зменшення особистих витрат в зв'язку з погіршенням стану здоров'я; зниження рівня моральної шкоди.	Ознайомлення з положеннями регуляторного акта витрачається 1 год, загальна кількість часу складає 10483990 годин.

Альтернатива 3	Не передбачено	Не передбачено

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання

Альтернатива 1

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	423	15510	1958385	1910830	3885148
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	0.01%	0.4%	50.41%	49.18%	100,00%

Альтернатива 2

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	423	15510	1958385	1910830	3885148
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	0.01%	0.4%	50.41%	49.18%	100,00%

Альтернатива 3

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	423	15510	1958385	1910830	3885148
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	0.01%	0.4%	50.41%	49.18%	100,00%

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Відсутні.	Прямі та непрямі витрати

		пов'язані з підвищеним рівнем травматизму та профзахворювань в зв'язку з відсутністю Правил, зниження іміджу підприємств в конкурентному просторі.
Альтернатива 2	Зменшення витрат за рахунок: організації та проведенні розслідування за рахунок зменшення травматизму та гострих професійних захворювань, отруень; виплат лікарняних після травми за перші 5 днів; здійснення виплат потерпілим за моральну шкоду внаслідок травми; втрати від простою та поновлення технологічного процесу; заміна відсутнього через травмування персоналу; понадурочні роботи для компенсації недовипуску продукції; штрафи за нещасні випадки; порушення графіків приймання сировини та відвантаження продукції	За статистичними даними Держпраці за формою 43Т у 2016 році середньооблікова кількість працюючих складає 10483990 працівників, для ознайомлення з положеннями регуляторного акта витрачається 1 год, загальна кількість часу складає 10483990 години, при цьому регуляторний акт під час трудової діяльності використовується постійно в реальному часі; Суми витрат на одного суб'єкта господарювання великого і середнього підприємництва за 1 рік – 5 грн. і за 5 років 5 грн. (згідно додатку 2) Суми витрат для суб'єктів малого підприємництва за 1 рік 149661236,2 грн. і за 5 років 149661236,2 грн. (згідно додатку 4)
Альтернатива 3	Не передбачено	Не передбачено

Оцінка сумарних витрат за альтернативами

Сумарні витрати за альтернативами	Сума витрат, гривень
Альтернатива 1	149661236,2 за 1 рік
Альтернатива 2	149661236,2 за 5 років
Альтернатива 3	не передбачено

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Альтернатива 1	1 - цілі прийняття регуляторного акта не можуть бути досягнуті (проблема продовжує існувати)	Цілі прийняття регуляторного акта не можуть бути досягнуті (проблема продовжує існувати).
Альтернатива 2	3 - цілі прийняття регуляторного акта можуть бути досягнуті майже повною мірою (усі важливі аспекти проблеми існувати не будуть)	Цілі прийняття регуляторного акта можуть бути досягнуті майже повною мірою (усі важливі аспекти проблеми існувати не будуть);
Альтернатива 3	Не передбачено	Не передбачено

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
Альтернатива 3	Держава: Не передбачено Громадяни: Не передбачено Суб'єкти господарювання: Не передбачено	Держава: Не передбачено Громадяни: Не передбачено Суб'єкти господарювання: Витрати: Не передбачено	Не передбачено
Альтернатива 2	Держава: зменшення витрат на розслідування нещасних випадків; - виплати по лікарняним листкам за період хвороби після травми; - відшкодування шкоди у разі стійкої	Держава: Зниження витрат в зв'язку зі зниженням травматизму. Витрати на компенсації, що виплачуються державою на відшкодування шкоди у разі ушкодження здоров'я працівників	У разі залишення існуючої на даний момент ситуації без змін деякі важливі аспекти проблеми залишаться невирішеними, що не забезпечить досягнення

втрати працездатності або у разі смерті працівника; - зменшення витрат на медичне обслуговування в лікарні після травмування; - зменшення витрат на реабілітацію осіб, які отримують травми; - зменшення пенсійних виплат через отримання інвалідності. Удосконалення нормативно-правової бази. Розвиток інтеграційних процесів і створення передумов для набуття Україною статусу асоційованого члена ЄС. Громадяни: Підвищення рівня безпеки праці та здоров'я громадян; зменшення особистих витрат в зв'язку з погіршенням стану здоров'я; зниження рівня моральної шкоди. Суб'єкти господарювання: Зменшення витрат за рахунок організації та проведенні розслідування за рахунок зменшення	або у разі їх смерті. Так протягом 2016 року травмувалося 4428 осіб у тому числі 400 смертельно. Громадяни: Ознайомлення з положеннями регуляторного акта витрачається 1 год, загальна кількість часу складає 10483990 годин. Суб'єкти господарювання: Витрати: За статистичними даними Держпраці за формою 43Т у 2016 році середньооблікова кількість працюючих складає 10483990 працівників, для ознайомлення з положеннями регуляторного акта витрачається 1 год, загальна кількість часу складає 10483990 години, при цьому регуляторний акт під час трудової діяльності використовується постійно в реальному часі;	поставленої мети повною мірою, зокрема, в частині зобов'язань щодо імплементації Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами.

	травматизму та гострих професійних захворювань, отруень; виплат лікарняних після травми за перші 5 днів; здійснення виплат потерпілим за моральну шкоду внаслідок травми; втрати від простою та поновлення технологічного процесу; заміна відсутнього через травмування персоналу; понадурочні роботи для компенсації недовипуску продукції; штрафи за нещасні випадки; порушення графіків приймання сировини та відвантаження продукції		
Альтернатива 1	Держава: Відсутні. Громадяни: Відсутні. Суб'єкти господарювання: Відсутні.	Держава: Витрати на компенсації, що виплачуються державою на відшкодування шкоди у разі ушкодження здоров'я працівників або у разі їх смерті. Громадяни: Витрати, на відновлення працездатності та здоров'я, спричиненими нещасними випадками та професійними захворюваннями, фізичні страждання	У разі прийняття регуляторного акта встановлені цілі будуть досягнуті повною мірою, що повністю забезпечить потребу у вирішенні проблеми, встановить зрозуміле загальне регулювання, не збільшуючи кількість нормативно-правових актів з одного питання,

	через отримання травм. Втрата близьких та рідних Суб'єкти господарювання: Витрати: Прямі та непрямі витрати пов'язані з підвищеним рівнем травматизму та профзахворювань в зв'язку з відсутністю Правил, зниження іміджу підприємств в конкурентному просторі.	зникне неврегульованість, що наявна у чинному законодавстві в сфері охорони праці щодо безпечного використання виробничого обладнання.

Рейтинг	Аргументи щодо переваги обраної альтернативи/причини відмови від альтернативи	Оцінка ризику зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта
Альтернатива 3	Не передбачено	Не передбачено
Альтернатива 2	Від такої альтернативи необхідно відмовитися, оскільки сучасний стан нормативно-правового забезпечення сфери охорони праці потребує засобів, які б забезпечили його ефективний розвиток та реформування з урахуванням вимог законодавства ЄС.	Відсутні
Альтернатива 1	Зменшення витрат за рахунок: організації та проведенні розслідування за рахунок зменшення травматизму та гострих професійних захворювань, отруень; виплат лікарняних після травми за перші 5 днів; здійснення виплат потерпілим за моральну шкоду внаслідок травми; втрати від простою та поновлення технологічного процесу;	Х

	заміна відсутнього через травмування персоналу; понадурочні роботи для компенсації недовипуску продукції; штрафи за нещасні випадки; порушення графіків приймання сировини та відвантаження продукції Вигоди для держави передбачаються в удосконаленні нормативно-правової бази шляхом імплементації положень законодавства ЄС. Вигоди для громадян полягають у підвищенні рівня безпеки праці та здоров'я, а також у покращенні показників безпеки робочого обладнання. Вигоди для суб'єктів господарювання полягають у зниженні рівня виробничого травматизму та професійної захворюваності.	

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

Запропоновані механізми регуляторного акта, за допомогою яких можна розв'язати проблему:

Проектом наказу передбачається затвердження Вимог безпеки та захисту здоров'я під час використання виробничого обладнання працівниками, які встановлюють відповідні положенням законодавства Європейського Союзу: обов'язки роботодавців щодо захисту здоров'я та безпеки працівників; вимоги до виробничого обладнання, зокрема пересувного самохідного або несамохідного та вантажопідіймального; вимоги безпеки щодо застосування пересувного самохідного або несамохідного, вантажопідіймального виробничого обладнання та обладнання для тимчасової роботи на висоті тощо.

Таким чином дія цього проекту наказу спрямована лише на безпеку та захист здоров'я працівників під час використання виробничого обладнання.

Заходи, які мають здійснити органи влади для впровадження цього регуляторного акта:

Для впровадження цього регуляторного акта необхідно забезпечити інформування громадськості про вимоги регуляторного акта, шляхом його оприлюднення в засобах масової інформації та на офіційному веб-сайті Державної служби України з питань праці.

Заходи, які мають здійснити суб'єкти господарювання для впровадження цього регуляторного акта:

– Процедури отримання первинної інформації про вимоги регулювання;

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Питома вага суб'єктів малого підприємництва (малих та мікропідприємств разом) у загальній кількості суб'єктів господарювання, на яких поширюється регулювання, перевищує 10 відсотків, розрахунок витрат на запровадження державного регулювання для суб'єктів малого підприємництва здійснено згідно з додатком 4 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта (Тест малого підприємництва).

Витрати суб'єктів господарювання викладено згідно з додатком 2 Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта відповідно.

Витрати на адміністрування регулювання для органу державної влади не передбачаються, а тому витрати згідно з додатком 3 Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта не розроблялись.

**VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта
Запропонований термін дії акта:**

Термін дії нормативно-правового акта не обмежений у часі, що дасть змогу повністю вирішити проблемні питання.

Обґрунтування запропонованого терміну дії акта:

Структура запропонованого регуляторного акта розроблена з урахуванням можливості доповнення або внесення змін до регуляторного акта у разі виникнення необхідності правового врегулювання відносин, що виникають в Україні.

Термін набуття чинності регуляторним актом – відповідно до законодавства після його офіційного оприлюднення.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Досягнення цілі державного регулювання, задля якого пропонується акт, може бути охарактеризовано наступними кількісними та якісними показниками, значення яких має змінитися за вимірюваний період:

№	Назва показника	Одиниця виміру	Зараз	6 місяців	1 рік	3 роки
1	Розмір надходжень до державного бюджету, пов'язаних з дією акта	грн.	-	00	00	00
2	Розмір надходжень до місцевих бюджетів, пов'язаних з дією акта	грн.	-	00	00	00
3	Розмір надходжень до цільового фонду, пов'язаних з дією	грн.	-	00	00	00

	акта					
4	Кількість суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб, на яких поширюватиметься дія акта	од.	-	3885148	3885148	3885148
5	Розмір коштів, що витратимуться суб'єктами господарювання та/або фізичними особами, пов'язаними з виконанням вимог акта	грн.	-	00	00	00
6	Час, що витратиметься суб'єктами господарювання та/або фізичними особами, пов'язаними з виконанням вимог акта	год.	-	00	2	2
7	Рівень поінформованості суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб з основних положень акта	%	-	100	100	100

Виходячи з цілей державного регулювання, визначених у розділі 2 аналізу регуляторного впливу, для відстеження результативності цього регуляторного акта обрано такі додаткові показники:

- кількість нещасних випадків, що сталися під час використання виробничого обладнання протягом року;
- кількість звернень громадян щодо порушень Вимог при використанні виробничого обладнання;
- кількість людино-днів непрацездатності від нещасних випадків, що сталися під час використання виробничого обладнання протягом року (за статистичними даними Держпраці, довідка 4-ЗТ).

ІХ. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Строки проведення базового відстеження результативності дії регуляторного акта:

Базове відстеження результативності регуляторного акта буде здійснено до набрання чинності цього акта шляхом аналізу зауважень та пропозицій до нього, які надходять від юридичних та фізичних осіб після оприлюднення зазначеного акта на офіційному сайті Державної служби України з питань праці.

Строки проведення повторного відстеження результативності дії регуляторного акта:

Повторне відстеження здійснюватиметься через рік після набрання чинності даним регуляторним актом шляхом порівняння показників базового та повторного відстеження. Періодичні відстеження результативності здійснюватимуться один раз на три роки, починаючи з дня закінчення заходів з повторного відстеження результативності.

Метод проведення відстеження результативності:

Статистичний

Вид даних, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності:

Статистичні

Цільові групи осіб, що обиратимуться для участі у відповідному опитуванні:

Представники малого підприємництва та Спільного представницького органу сторони роботодавців на національному рівні

Наукові установи, що залучатимуться для проведення відстеження:

Державна установа «Національний науково-дослідний інститут промислової безпеки та охорони праці»

**Голова Державної служби
України з питань праці**

Р. Чернега

_____ 2017 р.